

СЕЉАК

ЛИСТ ЗА ПРЕПОРОД СЕЛА

„ИСТИНА је највеће народно благо
Држава, народ, систем, у којима се по-
тискује ИСТИНА, или где ОНА несме
да се обелодани, заслужују да што пре
и што дефинитивније пропадну“.

Год. I — Број 10.
МАЛО ЦРНИЋЕ п. Пожаревац
1 априла 1935 год.

Издаје и сарађује: КЛУБ МЛАДИХ ЉУДИ СА БЕЛА

Власник и уредник: СВЕТОМИР С. МИЛАДИНОВИЋ, земљорад.

ИЗЛАЗИ:
СВАКОГ 1 И 15 У МЕСЕЦУ
ПРЕТПЛАТА:
за годину 20 дин., за пола год. 12 дин.

ПУТ КА ПРЕПОРОДУ

Да бисмо стигли своје дому своје циљу потребно је поћи путем који води њему.

Да би смо се препородили треба наћи **пут препорода**.

А где је тај пут? У овом сплету путања, странпутица, богаза и трагова разних стопа око нас треба га наћи, познати. Између безбројних изукрштаних путева, који налазе на замршену гужву конача око које су се мучиле многе вредне руке да је размрсе, треба и ми да нађемо тај прави пут, обележимо га и пођимо њиме.

Бацимо поглед на пространство и шар земље и духа. Све што је живо креће се, некуд греде, А много је циљева и много путева. И сваки стиже своје циљу према томе какав је пут којим иде. На клизавом се пада; на каљавом заглиби и упрља; на кривудавом се залута; на подземном је мрачно, на воденом погибелно.

Пут ка препороду је жилава борба на беспућу; напори око проналажења **пута препорода**.

А **пут препорода** је први, широки а кратки, цементиран друм, који излази из сплета и води до широких капија **новога живота**. Тај друм служи као одмориште радних чета које су се пробиле кроз замршени сплет путања, а које треба увести у **нови живот** на **нови несметани рад** на уздизању.

Значи: поћи ка препороду јесте објавити рат свима странпутицама. Значи: истрајна борба са шароликим таблицама што нас маме на кривудава путање, са милозвучним сиренама што нас сатерају на странпутице или издубљене јаруге.

Ми смо пошли на тај пут. Наоружани смо моралном снагом и вољом. А кад нам још мало и мишице ојачају *лаићемо се плуга* и преорати путањице и странпутице, које су испресецале прави друм правога живота, и тако му затуриле траг.

Ми се налазимо сада на једној огромној упарложеној површини. По њој се размножава разни коров *На њој су избраздане без реда разне пушање: зверова* који су се шуњали за пленом; *сићне дивљачи* која живи за дан и комад; *сићке* која је тапкала од цбуна до цбуна тражећи чуперке травице и какве огризине; *разбојника и лупежа* који су вребали жртве; и *пушање радника* којим су весело ишли на рад и враћали се на починак.

Ми хоћемо редом да радимо. Да зађемо разошкријемо и почупамо коров и шушњар. Да испразнимо и разоримо легла опаке звераци. Да целу њу површину подрљамо, па гомили њога шљама на вајри да сагоримо и пепео развејемо. Да дограбимо снажно плуг и све што преоремо и земљу припремимо да оно семе здраво и добро избије и на њој чистици под сунцем, под бисирим небом, у чистом ваздуху и благодатној влази развије се, унапреди и уроди здравим и корисним плодом.

А одавде је и најближи пут ка Савршенству.

Наш лист „Селјак“ је на овоме путу. Он ступа лагано, Хоће темељно и сигурно. Ништа му не може умањити, само повећати.

Лозинка му је: Напред.

Да ли је право!?

1) Да ли је право да се земљораднички производи продају у бесцење — скоро поклањају, док се индустријски, а нарочито монопол-артикли продају скупо и прескупо?

Ако се повуче паралела између цена земљорадничких производа и цена индустријских, а нарочито државних монопол-артикла на домаћем тржишту, види се јасно, да пет делова земљорадничких производа одговарају једном делу индустријских или државних монопол-артикла.

Лако је извући закључак чему води овакво стање, јер селјак и село лагано тоне у дугове и сиротињу. Земљорадник је доведен до тога, да моли, да би нешто продао т. ј. он мора, да проси, да му се удели, да би и он живео.

Без обзира на све, земљорадник мора, да се организује и да, по узору на своју класну браћу у америци, ограничи продукцију својих производа или да

тражи стварање државних граница за слободан извоз својих артикала у иностранство или да, кад је држава ударила монопол на со, петролеум, шибице дуван као артикле које земљорадник баш највише троши и купује, а банкар и зеленаши монопол на новац, нека земљорадник, као на свој првизвод, удари монопол на хлеба, те да би се на тај начин земљорадник изједначио са антагонистима, јер, ако овако дуже потраје, да село и земљорадник морају пропасти паразитски искоришћени од града, и индустрије или да се село и земљорадник изолује од града и индустрије, пошто нас земљораднике искуство и историја из скоре прошлости уче, да село и земљорадник могу егзистирати без града и индустрије.

2) Да ли је право, да су зеленашке, банкарске и богатих, бивших-министара палате у Београду ослобођене на дуже година од порезе, док су наше селјачке куће и њиве порезом преоптерећене?

Тврди се, да је ово зато установљено, да се наша престоница улепшава, док селјак може и по

»свињцима« да станује, пошто њему као човеку ни су потребни хигијенски станови.

Држава до данас није ништа учинила за хигијенско унапређење села и сузбијање туберкулозе, која овде пустоши и досеткује државне војнике пошто се војска баш из сељаштва регрутује.

3) Да ли је право, да земљорадник плаћа порез и прирез преме приходима од пре неколико година, кад су земљораднички производи продавани по максималним ценама и да му порез и прирез није ни до данас снижен.

Било је право, да се порез и прирез пре неколико година, кад је било златно доба за земљорадњу повиси одговарајући ондашњим ценама земљ. производа, а било би право, да се порез и прирез према садашњим ценама земљорадничких производа снизи.

Тако би се земљораднику омогућило раздуживање порезе и прирезе и тако би се земљораднику дала могућност за прогрес земљорадње и села.

М. Д. Станковић

Устај... прени се

У једном оближњем месту постоји једна зеленашка банка. Свој корен је усадила у време рата, а сисалке је у народно тело пустила одмах после рата. Почела брзи рад у оно време, када су уморни хероји веровали да је свако зло исечено њиховим ножевима, сагорело на ватри топова и разгажено њиховим ногама, а радни народ мануо све друге бриге и прегасио дању ноћу да на попришту поправи и догради што је непријатељ порушио.

Зеленашке сисалке ове банке пружиле су се све шире и шире и увлачиле се све дубље да се за кратко време претворе у дебеле доводне цеви, које су са свих страна наше околине доносиле у огромни трбух банке и банкара здраву снагу народа.

Данас је та зеленашка банка на великом гласу по своме богатству, по распрострањености њених мрежа и по утицајности њених функционера почевши од њених послужитеља, па до председника.

Између њених зидова кују се беочузи синцира за ново банчино робље; поправљају се стеге и кврге старог робља; израђују пресе за ломљење кичми усправних људи; држе дизгине за све четири стране и дели правда земљи и народу.

А народ наше околине??.. Преставља исисано, измождено, сапето банчино робље спремно да слуша... Јер испараном кожом и разједеним костима не прави се отпор. Фале му чврсте и мушке мишице...

Пре неки дан та зеленашка банка и њени банкари, свесни своје силе и моћи, привели су то своје многобројно робље под банчине балконе... Наредили му да скине капе и да погне главе Док банчин велможа буде говорио целоме свету: о социјалној правди, о праву и моћи народа, о економској обнови, о новоме добу, о блиским тренуцима благостања, о својој огромној бризи за свој народ.

Привели су га и целом свету заиста приказали своју свемоћ, али и невиђену слабост, ропску послушност, економску и друштвену беду и многоструку немоћ народа из ове наше околине.

Ако народ није овакав Ако је само стешњен, окован, придављен, онда прегнимо сви у бој. Затру-

бимо громогласно: „Устај, устај, народе, Дан те чека ноћ већ бега, устај, не оклевај.“

П.

Видели смо - истина је

За прошлу недељу, 24 III т. г., била је заказана прва годишња скупштина задругара новоосноване среске здравствене задруге у Пожаревцу, која је успела да окупи у своје крило близу 200 чланова.

Свесни значаја ове благодатне установе за наша ојађена села похитали су земљорадници из свих села среза пожаревачког на ову прву скупштину и повели још по некога да се већи број обрадује обавештењима како ће се и чиме наша села и сеоски народ спасавати здравствене бете и невоља; да се посаветују о заједничком, сложном раду. Ко колима, ко пешице журили су у варош на заказано место, размишљајући уснут само о тој својој спаситељици, чије је велико и свето име: самопомоћ, разговарајући само о њеној судбини. Варош се тога дана шаренила од сељака — здравствених задругара, који су пролазили улицама.

Али...

Када су у одређено време испунили дворану — уместо разговора о селу и саветовања о здрављу — саопштено им је од стране управе: да се ова прва скупштина ове једине здравствене задруге у округу одлаже, пошто су истовремено заказана у вароши и два политичка збора. А како су неки од чланова управе „навијачи“ за један од та два збора, то су у „случајном“ говору препоручили задругарима да оду тамо.

Као кад најлепши сан о срећи, о задовољном, уређеном животу пробуди и однесе стварност бедне свакидашњице, тако је задругаре заплуснула у лице поквареност овог јавног саопштења.

Задругари — сељаци, који су се журили, на прву скупштину своје пове здравствене задруге дочекани су овако лукаво и распуштени овако мизерно. Разишли су се са горчином, са разочарањем, са осећањем блутавости. Учинило им се да варош у много случајева на поверење села — одговара подвалом; на љубав — подливањем; на веру и уздање — неверством, изигравањем и злоупотребљавањем. Питали су се запрепашћени: зар је пречи и важнији партијски и котери ашки збор од скупштине здравствене задруге у овој нездравственој земљи?!

Ми никад нисмо били за продубљивање јаза између села и града. Али, свакодневни случајеви нас уверавају да град узима од села све што је најбоље, а узвраћа му само гадости ма и варошким ђубретом.

И зато ћемо се борити свом снагом да ова размена добара села и града буде другачија, буде по вредности одговарајућа. А док се то не успостави радићемо енергично на ослобођењу села од исквареног варошког утицаја.

У овом конкретном случају мало видимо чега здравственог, а нимало задругарског. Видимо само нечију жељу да њихове вратнице — које су обојили задругарством — буду улаз у политички амам. Да улазе задругари, а излазе политички војници окупани и униформисани како амамџија жели.

То село, ни сељак, после преживелих тежих искушења, неће дозволити. Бориће се. А ми му стојимо спремни.

Сељак

Запамти! „Сељак“ је једини лист, који издаје сељак, који уређује сељак и који излази на селу. „Сељак“ је једини лист, који стреми да селу и сељаку каже истину, била она слатка или опорна, јер је то једини пут за препород и села и сељака.

Београдском уцењивачу

— Почетак —

Рошава лица, са цвикером на очима, великом прљавом косом, прљаве кошуље и одела, као што му је и савест прљави; — тако је изгледао пре неких 14 година. Комунизам је био у моди. Он је био на Београдском Универзитету, водио је и репрезентовао један део омладине, међу којим је било честитих и радних младића.

Ускоро је комунистички покрет крахирао, а он је завршио своју каријеру тиме, што је покрао рођене другове: покрао је студентску мензу, залогај из уста својих сиромашних другова, који су у тешким околностима стремили да постану људи.

Постаје плаћеник

Једног лепог дана људи су га видели да седи поред шофера једног министра, који се прославио малим узрастом и великим крађама. Свако чудо за три дана. Али када неко метне себи блато на главу, онда није чудо ако блатом замаже и очи.

Ускоро је почео да пише у једном, онда опште познатом, уцењивачком листу, Ту је славио свога госу, а грдио и нападао све што је у истини честито и поштено. Ускоро га виђамо да читаве капитале малог човека прокарта за једну ноћ.

Постаје жбир

Чим му је госа отишао са политичке позорнице, он је прво нашао за zgodно да у „име морала“ нападне њега и ако га је до јуче покварено хвалио и од њега примао паре. Нашао је друге, сличне, нове госе, којима је почео да кади и прима од њих украдене паре; а да пљује на све што је до јуче за новац хвалио. Сада за ноћ прокарта читаве капитале, а након коцкања у оргијама са плаћеним и сумњивим женама баца хиљаде! Ово је народни новац, који је разним каналима доспео у џеп овога типа, јер ни криве ни дужне денунцира своје другове. Ово све чини ради тога, да би оправдао своју улогу и примање пара.

Познаници беже од њега и зазиру. Сви од реда га презиру и обилазе, јер заудара на црвљиву и смрдну лешину.

Гад

У мутним временима овакви типови имају најпогоднији терен за своје прљаво пословање. Ускоро овај издаје повремене листове, који сваког месеца мењају име. Удружен са једним шијуном, уцењивачем и бившим ђевабџијом, напада приватна лица и чачка по породичним стварима. Има и осетљивих људи, који не жале да расправљају са битангама, то ваде и дреше кесу. А затим: ту, у истом листу бивају хваљени и ако су јуче били кућени!

Али ово пословање има и шире размере. Сваку владу, сваки режим хвали. А како ништа није вечито па ни владе; то сутра хвали нову, а свом жестином напада и грди стару, коју је до јуче дизао у небо!

Да се не чеше...

Овакав тип, за кога немамо довољно простора да му прикажемо фотографију, усуђује се у своме плаћеничком месту а за рачун својих госа, да чини алузије и на личност Димитрија Љотића!

Да будемо кратки. Ми из народа рећи ћемо му ово:

1) Љотић је вредност, коју не могу ни да осенче, они који плаћају онај сумљив лист;

2) Љотић је на своју личност, без новца и власти, окупио сва честита срца из основе широм ове земље;

3) Љотићу припада будућност. јер је заграбио душе и савести честитих младих људи, без обзира на веру и покрајину; и

4) Саветујемо ономе прљавом београдском уцењивачу, да тражи рентабилнији посао за рачун својих госа, јер ми знамо да батина има два краја, али исто тако знамо да оба краја држимо у својим рукама.

Чак и жбиру ово може бити доста.

„Зашто лист „Политика“ доноси...?!“

Многи читаоци нашег листа из среза рамског (Велико Градиште) шаљу нам писмена питања: зашто београдски лист „Политика“ годинама доноси изјаве и предавања једне личности, која се сада кандидовала у срезу рамском и народ је дочекује као босог кроз трње и ако ова личност тврди, да ће поред свега, опет бити посланик.

Ми такође не знамо зашто ово чини „Политика“, поред толиких важних питања данашњице. Доиста ова иста предавања слушали смо пре толико година и она се стално понављају, па се чудимо и ми да је „Политика“ открила у њима нешто актуелно.

Знамо само толико, да је лист „Политика“ имао трговачке односе са устеном у којој се налази личност у питању.

Тако: Главни Савез Срп. Земљ. Задруга у Београду продао је „Политици“ преко Народне Банке на дан 1 јуна 1932 г. суму од 258.205.03 шилинга. Народна Банка обрачунала је шилинге по 798.947.— уз одбитак своје 2½% провизије у динара 5.157.30, пошто је претходно 25 маја 1932 г. примила од „Политике“, противредност у динарима.

Међутим, Главни Савез обрачунао „Политици“ шилинга 200.000 — по 7.80 и 58.205.03 по 7.70 нето, што износи 2.008.178.50 динара. Разлику између ове и од „Политике“ положене суме Народне Банци у 2.062.921.33 т.ј. динара 54.742.83 уважио је Савез „Политици“, тако да је при новој куповини шилинга положила за толико мање.

Није јасно зашто је Савез бонифицирао односно уступио „Политици“ ову суму од 54.742.83 динара, приликом друге куповине.

Према томе, не мислимо да лист „Политика“ протезира нарочито личност у питању, јер су ово били чисто пословни односи, који немају везе са политиком, а још мање са личношћу у питању; већ „Политика“ та предавања доноси вероватно ради своје информативне службе.

У ери прогласа.

Засути смо разним прогласима, позивима, нуђењима. У разним су бојама са разним обећањима. Има више неозбиљних. Ових неозбиљних има од две сорте. Једни обећавају сељачком и радном народу такво уређење државе које ће избрисати све народне издатке, а шиме и све народне пошребе. Држава ће личити на заграђено пландиште, а народ ниби го, пасти траву, живети у пећинама, и од свих потреба задржати само једну: парче коже од дивљачи да покрије трбух. А други су понудили све од себе и на себи. Понудили му чак и паре које немају и масу других задовољстава и уживања. И све то објаснили прогласом који се упише да личи на програм, а у ствари је невезана збрка набирака из старих архивских записа.

Велики део ових прогласа заборавио је да овоме народу нису врале попиле мозак. *Вране и гаврани развукли му имовину, али му је дух остао здрав и свежао.* И тај велики дух југословенског народа који је победио много тежа искушења победиће и сада у овом метежу. Народ зна да је држача заједничка народна кућа, која да би била удобна за све своје укућане и угледна у свету, мора да је домаћинска. *Значи, радна, уређена и снабдевена свима народним пошребама за савршени човечни живот.* А да би му она таква била на-

род не жали да се жртвује и морално и материјално јер она и по своме природном богатству и по врлинама народа заслужује. Народу би тешко било да му заједничка кућа стекне глас аферашке куће, куће нерадника, расипника и несавесника. Стога поред свих ових прогласа народ уклања главу као од нечега што има сумњив мириш.

У овој олујини прогласа народу нарочито пада у очи један скроман неразмешљиви, а једар, сочан, садржајан проглас, пун сиварности, пун разумевања народних и државних пошреба.

Једини проглас који осваја народ, а не нуди се, не обећава, не раздражује похлепу за «удобностима» нерада, самовлашћа, котеријске неодговорности и вршљања. Он позива; на несебичан рад за добро свију; на одрицање себе и својих личних интереса и прохтева пред општим, народним; у борбу за враћање части високим народним уверењима и светињама; у свети рад на изграђивању правог човека, правог моралног карактера.

Једини проглас који не тражи власт, него тражи формирање новог друштва од честитих, савесних, добрих људи. Стојећи на принципу: да добри људи рађају добра и корисна дела, а да ће народ свакад страдати и бити уназађиван од рђавих, покварених људи.

Једини проглас који нас отомиње на ону народну истину: „Боље ништа не обећати а, много даћи, него много обећати, а ништа не даћи“.

Једини проглас који изражи од свакога да интересе целине ставља изнад својих, док други прогласи нуде само својим присталицама благодат.

Па није за чуђење што народ из најудаљенијих места поздравља Југословенски Народни покрет Збор и његовог вођу Димирију В. Љошића, јер тај једини проглас је проглас Љошићевог Збора.

Обавештење

Политичка ситуација, створена расписивањем избора за народне представнике, а особито изазивања шаренилом врло издашних разних прогласа са обећањима, која превазилазе сва досадања неосишварена, ушницала је да се у редовима млађих људи и честитијих стварих из Пожаревачког среза осети једно јаче формирање и одређивање за програм Југословенског Народног покрета „Збор“, коме је вођа Димирије В. Љошић, човек чијој се личној клања и велико и мало из редова најближих пријатеља и сарадника, а из редова људи који су се определили другим правцима.

Одмах по расписаним изборима једна већа група поштовалаца Димирија Љошића из шота среза упутила му је писмо да енергично устане и појави се у народу као човек, који ће у свему заступати народне интересе.

А прошле недеље та иста група, поштомонима и пријатељима и поштоваоцима јошово из свих општина одлучила је да се у овом срезу посиви среска кандидација за листу г. Љошића и са њом уђе у изборну борбу са једином подлогом: „У ово доба пузаваца, мизаваца и бескичмењака одвојим и окупим све оне честитије и управне“.

Том приликом за среског кандидата на листи Димирија Љошића одређен је уредник нашег листа „Сељак“ брат Светомир Миладиновић, земљорадник из М. Црнића, а за заменика додељен му је брат Живота Станојевић, баштован из Пожаревца.

Ова листа је пошврђена код Среског суда у Пожаревцу. Браћо Светомир Миладиновић рођен је 16-III-1905 год. у земљорадничкој кући села Куле познат је као равностан члан и функционер многобројних националних просветних, културних и хуманих удружења, а нарочито као велики задружар и задружни радник. Исправан је, срчан, живав, борбен и поштован као јорски бор.

Заменик браћо Живота Станојевић рођен је 1886 год. у селу Бикињу у земљорадничкој кући. Као дечак прешао је у

Пожаревац где се бави земљорадњом и баштованлуком. Учествовао у свима рајновима за ослобођење и уједињење. Другарство, најлепше врлине и јунаштво Жике Бикинца далеко су чувени. Његове труди у Светском рајну лично је Покојни Краљ Александар украсио златном Карађорђевоом звездом, да би му се доцније заблестале неколико медаља за храброст и највиши Француски војнич. орден са златном звездом. Покојни Краљ је у свакој прилици, како у рајну иако и за време мира све до своје погибије, свакад почасивовао својом високом пажњом и благонаклоношћу.

Има највеће „мане“ — скромност, позученост и неразмешљивост.

Скок цена земљорадничких производа...

Чујемо да ће се образовати један одбор стручњака за реорганизацију пољопривреде, а који себи ставља у дужност да пронађе могућност да се пољопривредни производи продају што скупље.

У тај Одбор ће ући првокласне снаге. Поред осталих улази и бивши управник бившег Пожаревачког Округног Савеза; а и један доктор агрономије, који је на далеко познат по својој спреми. Овај доктор агрономије, који је стално био у опозицији према свима режимима, примао је ипак све стипендије од свију режима, јер је незаменљив.

И сам, доктор који је до сада пре спавања пио само пола литра млека, од сада је почео да пије по цео литар. С тим у вези, потражња млека је увећана, а исто тако цене су рапидно скочиле.

Још један одговор

Један пријатељ нам је писмом пребацио да смо у пр. бр. „Сељак“ изнели два опречна закључка. И то у чланцима: „Ми сељаци смо криви“ и „Шта све може да почини један човек“. Јер у првом чланку, вели, говоримо о малој потреби полиције и жандармерије у људском друштву, а у другом о таквим грозним неделима једног човека, који без полицајца не би требало ни да живи, ни да се пушта међу људе.

Ми одговарамо: напротив. Захваљујући многим мешању и премештавању полиције тај човек је и могао толико зла и покварености да почини, а данас да седи на једном важном и високом положају. А да није било полиције и интервенција народ би давно са њим пречистио.. Као оно пчеле радилице у кошници и народ би своје штеточине и трутове потамнио и почистио и то мудрије и праведније него што се то може учинити од оних који раде по шаблону или по команди.

„Сељак“

Пажња: пошто са разних страна добијамо многа питања, а и савете и објашњења од данас установљавамо и рубрику: одговори.

Клуб

Претплаћујте се на лист „СЕЉАК“